

Список використаних джерел

1. Дмитро Санакоев, Адріан Вашко, Володимир Єфімов. Імплементация європейської методології соста в протидії організованій злочинності в Україні. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 1 С. 213–220.

2. The Global Organized Crime Index 2021. URL: <https://globalinitiative.net/analysis/ocindex-2021/>.

3. А.А. Вознюк Кримінальна відповідальність за створення злочинних об'єднань та участь у них : монографія. Київ : ФОП Маслаков, 2018, 928 с.

4. URL: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/286308-dengi-nedvizhimosti-kriptovalyuta-razoblacheny-5-chelovek-v-predostavlenii-nepravomernoy-vygody-top-chinovnikam-v-sfere-vosstanovleniya>.

5. Nited Tates Strategy On Countering Oruption: USSCC. URL: https://ru.scribd.com/document/545260339/United-StatesStrategy-on-Countering-Corruption#from_embed.

6. Частка власників криптовалюти в Україні - найбільша у світі. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/10/13/infografika/finansy/chastka-vlasnykiv-kriptovalyuty-ukrayini-najbilsha-sviti>.

7. Роз'яснення щодо правомірності використання в Україні «віртуальної валюти/криптовалюти» Віісоіп від 10.11.2014 р. Національний банк України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0435500-14#Text>.

8. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/374117___374182.

9. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D0%BC_%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BF%D1%0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8E%D1%82_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.

Вовкотруб Дарія Вячеславівна,

студент ННІ № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Федорюк Людмила Василівна,

викладач кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань Національної
академії внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Важливою умовою забезпечення законності та правопорядку в державі є нормативно-правове закріплення механізму юридичної відповідальності, яка відіграє особливу роль у політичному, економічному, соціальному житті суспільства та розвитку держави.

Одним із дискусійних питань є визнання фінансової відповідальності самостійним видом юридичної відповідальності, а також особливостей та доцільності застосування такого виду державного впливу в умовах оголошення правового режиму воєнного стану.

Пряма вказівка на наявність фінансової відповідальності як окремого виду юридичної відповідальності за порушення законів з питань оподаткування міститься у Податковому кодексі України: 1) «за порушення законів з питань оподаткування... застосовуються такі види юридичної відповідальності: фінансова, адміністративна, кримінальна» (ст. 111); 2) «притягнення до фінансової відповідальності платників податків за порушення законів з питань оподаткування..., не звільняє їх посадових осіб за наявності підстав від притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності (ст. 112) [1].

Сутність доктринальних позицій полягає в наступному. Фінансова відповідальність: 1) «включає всі ознаки, які характеризують її як юридичну, бо саме в рамках загально правової сутності юридичної відповідальності знаходить своє відображення фінансова відповідальність із характерними для неї видовими ознаками, які обумовлені специфікою фінансового права» [2, с. 114]; 2) «має обов'язкові ознаки, властиві юридичній відповідальності: а) підставою відповідальності є вчинення правопорушення; б) відповідальність вступає як форма реалізації державного примусу за порушення приписів фінансово-правових норм; в) полягає у застосуванні до правопорушника негативних наслідків; г) реалізується у специфічній процесуальній формі» [3, с. 234].

Розглянувши теоретичні аспекти проблематики дослідження, звернемо увагу на зміни у правовому механізмі застосування фінансової відповідальності у період оголошення правового режиму воєнного стану. Отже, після початку повномасштабного ворожого вторгнення на територію нашої держави, що спричинило зупинення чи значне зменшення підприємницької активності вітчизняних платників податків, Верховною Радою України було прийнято ряд законів України була запропонована нова податкова модель.

Зокрема, з 24.02.2022 р. зазнав трансформації механізм застосування фінансової відповідальності: 1) скасовано нарахування пені (за ст. 129 ПК України) та визначено необхідність списання пені, нарахованої за порушення в результаті війни; 2) розширено часові рамки, в межах яких програмні реєстратори розрахункових операцій можуть працювати без підключення до інтернету, а суб'єкти підприємницької діяльності до завершення воєнного стану звільняються від санкцій за порушення законодавства про розрахункові операції; 3) скасовані штрафи та пені, що нараховується при виправленні самостійно виявленого заниження податкових зобов'язань (з 24.02. по 25.07.2022 р.)

Тимчасово було визначено алгоритм застосування штрафних санкцій: у разі подання уточнюючого розрахунку до декларації – 3 %; при включенні суми заниження до декларації за наступний

період – 5 %. Перебіг строків давності відновлено щодо: подання податкової звітності, сплати податків, реєстрації податкових накладних; проведення камеральних, фактичних та деяких документальних позапланових перевірок.

У цьому контексті саме корупція найчастіше виступає основною внутрішньодержавною причиною політичних та економічних криз. Треба погодитись, що вона має широкий вплив на усі соціуми, оскільки підриває демократію і верховенство права, а також призводить до порушень прав людини, викривлень ринків, зниження якості життя і дозволяє організованій злочинності, тероризму та іншим загрозам безпеки людей процвітати. Цей негативний феномен можна виявити в усіх країнах – великих і малих, багатих і бідних – але саме в країнах, що розвиваються, його наслідки є найбільш руйнівними [7, с. 94].

Одним із найбільш небезпечних внутрішніх супротивників України є корупція, яка унеможливує ефективний економічний, соціальний та гуманітарний розвиток України, уповільнює її європейську інтеграцію, що зрештою грає на руку зовнішнім ворогам нашої держави. Саме тому викорінення корупції нині є одним із найважливіших завдань Української держави [8, с. 7].

Ефективна боротьба з корупцією вимагає наукової концепції її запобігання. Однією із основних засад такої концепції має бути розуміння корупції як соціально обумовленого явища. Виходячи з цього, необхідно розробити стратегію й тактику боротьби з нею, поставити відповідні цілі, визначити засоби їх досягнення, рівень матеріального, фінансового, організаційного та правового забезпечення [9, с. 238].

Стратегічною метою антикорупційної політики є протидія корупції на рівні державної влади та місцевого самоврядування шляхом підвищення прозорості в їх діяльності, додержання прав і свобод людини і громадянина, створення умов для розвитку економіки, забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту населення. Досягнення цієї мети можливе шляхом реалізації антикорупційної політики, яка передбачає поступове зниження рівня корупції в державі та налагодження дієвого механізму із запобігання та протидії корупції в Україні.

В умовах війни, є нагальна необхідність посилити боротьбу з корупцією шляхом внесення змін та доповнень до чинного законодавства, тим більше, що на Україну після перемоги очікує мільярдне фінансування від наших партнерів на відродження економіки та інфраструктури. А при слові «фінансування» у найгіршій частини держaparату з'являється нездоровий блиск в очах та нові офшорні рахунки. Антикорупційна система України і в мирний час була не надто ефективною, а під час війни у вітчизняних правоохоронних органів на корупціонерів взагалі не залишається вільних рук, бо усі переважно зайняті розслідуванням військових кримінальних правопорушень [10].

Протидія фінансово-економічним правопорушенням в умовах воєнного стану є особливо важливою, оскільки в таких умовах корупція та інші фінансові злочини можуть суттєво підірвати

стабільність та економічний розвиток країни. Ось кілька способів, якими можна протидіяти таким правопорушенням:

Зміцнення контролю та нагляду: В умовах воєнного стану необхідно зміцнити контроль та нагляд за фінансовими операціями, включаючи банківські операції, закупівлі та розподіл державних коштів. Необхідно створити ефективну систему аудиту та перевірок, а також забезпечити прозору звітність та доступ до інформації.

Створення спеціалізованих органів: В умовах воєнного стану може бути необхідно створити спеціалізовані органи, які будуть відповідальні за розслідування та притягнення до відповідальності осіб, які займаються фінансово-економічними правопорушеннями. Ці органи повинні мати достатні ресурси та повноваження для ефективного виконання своїх обов'язків.

Заборона незаконних фінансових операцій: В умовах воєнного стану необхідно встановити жорсткі санкції та заборонити незаконні фінансові операції, такі як виведення коштів за кордон, фальшивомонетництво, використання незаконних каналів фінансування тощо. Для цього можуть бути прийняті спеціальні закони та положення.

Залучення міжнародної допомоги: В умовах воєнного стану може бути необхідно залучати міжнародну допомогу та співробітництво у сфері боротьби з фінансово-економічними правопорушеннями. Це може включати обмін досвідом, надання фінансової та технічної допомоги, а також спільне проведення розслідувань та судочинства.

Запобігання корупції: В умовах воєнного стану особливо важливо запобігати корупції, яка може суттєво підірвати економіку та стабільність країни. Необхідно проводити освітні кампанії, спрямовані на підвищення свідомості громадян про негативні наслідки корупції та популяризацію принципів чесності та прозорості.

Ці заходи, якщо вони будуть реалізовані ефективно, можуть допомогти протидіяти фінансово-економічним правопорушенням в умовах воєнного стану та забезпечити стабільність та розвиток країни.

Висновки. Таким чином, фінансова відповідальність є важливим видом юридичної відповідальності, яка має свої особливості і визначені правовими нормами. У контексті оголошення правового режиму воєнного стану, механізм застосування фінансової відповідальності може зазнавати змін для забезпечення стабільності та ефективності державного апарату. Крім того, корупція є серйозною загрозою для демократії, верховенства права, прав людини та загальної безпеки суспільства. Тому важливо боротися з цим явищем для забезпечення стабільності та розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2. Мушенко В.В. Фінансове правопорушення та відповідальність за його вчинення в системі державної фінансової політики України. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 5. С. 110–117.

3. Романюк Ю. Фінансова відповідальність як категорія фінансового права. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 12. С. 231–235.

4. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: Закон України від 03.03.2022 № 2115-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net>

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

6. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 № 2142-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net>.

7. Трепак В.М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 444 с.

8. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / за ред. Ю. В. Ковбасюка, В.Л. Федоренка. Київ : Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. 524 с.

9. Шило С.М. Кримінологічні напрями запобігання корупції в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2019. 9. С. 237–242.

10. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за корупційні діяння під час дії воєнного стану» № 7348 від 04 трав. 2022 р. Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1288573>.

Вовчок Роман Юрійович,

аспірант наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

НЕГЛАСНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Від проголошення незалежності України й дотепер пріоритетним напрямом внутрішньої політики визначається запобігання і протидія корупції. Відповідно трансформується й вдосконалюється антикорупційне законодавство, створюються й реформуються антикорупційні органи. Проте рівень корупційної злочинності в Україні, засвідчують незалежні міжнародні організації, залишається критично високим. Натомість резонансні корупційні скандали, що їх висвітлюють засоби масової інформації та окремі народні обранці, «гучні» затримання, за якими відкриваються кримінальні провадження, навіть якщо вони і надходять до суду з